

Forum slavenskih kultura – živa poveznica slavenskih država

Andreja Rihter

Međunarodna zaklada Forum slavenskih kultura (FSK) osnovana je samo mjesec dana nakon što su se prve slavenske zemlje: Slovenija, Poljska, Češka i Slovačka pridružile Europskoj uniji. Bio je lipanj 2004. i tada su slavenski jezici prvi put postali i službeni jezici Europskog parlamenta; istodobno je to bilo i vrijeme nove gradnje porušanih slavenskih i europskih mostova. Forum slavenskih kultura preuzeo je pionirsku ulogu međusobnog kulturnog povezivanja slavenskih zemalja, kao i njihova povezivanja s ostatkom svijeta. Bilo je to i vrijeme koje nas je natjeralo da pogledamo stvarnosti u očima i zahtijevalo od nas da se odgovorno suočimo s ambivalentnim identitetom slavenskog svijeta u zajedničkoj, europskoj obitelji. U njoj živi više od 300 milijuna Slavena koji predstavljaju gotovo polovicu cjelokupnog stanovništva Europe. Slavenske su države: Bugarska, Bosna i Hercegovina, Bjelorusija, Češka, Crna Gora, Hrvatska, Poljska, Rusija, Sjeverna Makedonija, Slovačka, Slovenija, Srbija i Ukrajina. Pojedina poglavlja povijesti slavenskih država imala su su visoku cijenu, a bolni prevrati su značajno oslabili slavenski svijet, njegovu baštinu i stvaralačku produkciju i ostavili ga na krajnjem rubu Europe.

Bogatstvo slavenske kulturne baštine tako je postalo zanemareno i podcijenjeno, a kasnije nepoznato i neshvaćeno. Zbog toga uvijek iznova prepoznajemo posebnost misije Foruma slavenskih kultura koji već gotovo sedamnaest godina demokratski i ravnopravno povezuje trinaest slavenskih zemalja na međudržavnoj razini te s brižno obnavlja, širi i jača kulturne veze među slavenskim narodima. U Forumu vjerujemo da kulturna integracija i suradnja najbolje mogu okrijepiti slavensko stvaralaštvo, ojačati slavenski identitet i oživjeti kulturni dijalog u europskom i svjetskom prostoru.

Program Slavenski đardin na pulskom Sajmu knjiga © FSK

Nagrada Živa za najbolji muzej i prirodni i kulturni spomenik u slavenskim zemljama © FSK

Izložba „Transformacije: OD slavenske tradicije odijevanja DO modernih kreacija“ u Ljubljani © FSK

FSK u svom radu naglasak stavlja na stvaranje i razvijanje prilika za međusobno upoznavanje i suradnju koje su nam nekada grubo oduzete. Težimo razmjeni vrijednih znanja, iskustava i ideja, a prije svega mogućnostima da ponovno možemo učiti jedni od drugih i obogatiti naš kreativni potencijal. U petnaest godina našeg djelovanja uspješni smo zajedničkim projektima

i suradnjama stvoriti mrežu slavenskog prijateljstva i čvrstih kulturnih mostova u raznolikoj Europi. FSK danas povezuje više od 500 kulturnih institucija i 25 ministarstava kulture, vanjskih poslova i gospodarstva, a uspostavljeni su i bliski partnerski odnosi s domaćim i međunarodnim organizacijama i gospodarstvom. U 2020. godini je u aktivnostima Foruma sudjelovalo 1.000.000 posjetitelja (konferencije, festivali te online posjetitelji), a 2019. je dosegno 67.000 posjetitelja i sudionika FSK događanja. Ovi su rezultati ostvareni aktivnom potporom kulturnih, obrazovnih i istraživačkih projekata koji promiču slavensku kulturnu baštinu i stvaralaštvo, te sustavnim promicanjem mobilnosti znanja.

Ponosni smo na naše aktivnosti, posebno na prevoditeljski pionirski projekt suvremene slavenske književnosti nakon pada Berlinskog zida, 100 slavenskih romana, kroz koji je do sada objavljeno 90 knjiga, a okupio je 108 slavenskih književnika i književnica iz 9 država. Zbirkom smo jedni drugima otvorili svoju slavensku dušu i poklonili djelić svog srca, a kroz prevoditeljski projekt *Slawa* predstavljena je na engleskom i portugalskom jeziku. Također smo ponosni na brojne međunarodne konferencije, seminare, koncerte, festivale i izložbe koji su se održavali od New Yorka, Rio de Janeira, preko Bruxellesa, Pariza, Strasbourga i Beča, pa sve do Pekinga i diljem država članica naše zaklade. U suradnji s partnerima otvorili smo centre Foruma slavenskih kultura u Moskvi, Beogradu i u slovenskoj općini Radlje ob Dravi, a u Piranu Centar za istraživanje baštine „Piranova“.

Ustanovljenom nagradom „Živa“ za najbolji slavenski muzej prepoznajemo i nagrađujemo najbolje muzejske prakse te brinemo o stalnoj razmjeni ideja i iskustava, a Međunarodnom ljetnom muzeološkom školom postali

smo referentna obrazovna točka za slavenske zemlje. Raduje nas da s međunarodnim konferencijama arhivista „Zajedno“ stalno okupljamo arhivsko gradivo u pripovjedačke i jedinstvene izložbe o zajedničkoj povijesti slavenskih zemalja.

Također s ponosom ističemo na našu prvu svjetsku monografiju slavenskih jela *Za stolom sa Slavenima* u kojoj smo predstavili bogatu tradiciju prehrane kulturne baštine i kulinarski identitet Slavena. Ova je knjiga osvojila prestižnu nagradu „Best in the World – Gourmand World Cookbook Award“.

Međunarodna zaklada Forum slavenskih kultura također je pokretač i organizator nove kulturne rute Vijeća Europe, posvećene književnicama i njihovoj iznimnoj ulozi u europskoj povijesti i njezinim emancipatorskim i demokratskim procesima. Novom kulturnom rutom, kojoj se pridružilo već sedam slavenskih zemalja, pripremamo bogato znanstveno, kulturno i turističko upoznavanje ženske književnosti u slavenskim zemljama i široj europskoj kulturnoj regiji.

U svom radu FSK se vodi načelima međusobnog poštivanja različitosti, ravnopravnosti svih kulturnih i umjetničkih izričaja te aktivnog međukulturnog dijaloga. Vjerujemo da su to ujedno i ključni postulati za pristojan i tolerantan život u sve složenijem svijetu. Nastojimo razvijati one kulturne politike koje su nositelji društvenog, kulturnog, gospodarskog i održivog razvoja Europe. Vjerujemo u ujedinjenu Europu, u kojoj se znamo i možemo međusobno slušati i poštovati bez obzira na različite povijesne procese, gospodarske klase ili kulturnu dominaciju. Upravo zbog toga aktivno sudjelujemo u inicijativama i kulturnim politikama koje, u duhu Europske kulturne konvencije, podupiru europske integracijske procese i poštujući vrijednosti i načela demokratskog društva, ujedinjuju naše različitosti u bolju i ljepšu Europu za sve.

Ciklus događanja Slavenska godišnja doba u dvorcu Bogenšperk © FSK

Iskreno priznajem da smo ponosni svaki put kada uspijemo ostvariti svoju misiju i kada zajedničkim međudržavnim projektima dodamo novu stranicu u poglavlje zajedničke europske povijesti. Kada smo osnovali Forum slavenskih kultura, čekalo nas je puno posla, a petnaest godina kasnije mogu reći da smo napravili puno premda je pred nama još mnogo izazova. I na kraju vjerujem u budućnost jer znam da smo velika i čvrsto povezana obitelj koja može učiniti još više.

Više o Forumu slavenskih kultura saznajte na: www.fsk.si ■

Predstavljanje projekt FSK Ruta spisateljica na „akademiji“ Europskog instituta za kulturne rute pri Vijeću Europe © FSK

Koncert „Slavenska rapsodija“ u povodu 15. obljetnice rada FSK © FSK

Gostovanje FSK na VIII. Međunarodnom kulturnom forumu u Sankt Peterburgu © FSK